

**PROGRAM ORIENTUES PËR PËRGATITJEN E
PROVIMIT KOMBËTAR TË MATURËS SHITËTËRORE
PËR ARSIMIN E MESËM**

NË LËNDËN:

GJUHA GJERMANE

VITI MËSIMOR 2008-2009

UDHËZUES I PËRGJITHSHËM MBI PROGRAMIN E PROVIMIT KOMBËTAR TË MATURËS SHTETËRORE PËR LËNDËN E GJERMANISHTES DHE MBI PËRDORIMIN E TIJ NGA MËSUESIT

Programi orientues për përgatitjen e maturës shtetërore të gjuhës gjermane përmban në mënyrë të përmbledhur sasinë e njohurive dhe shprehive të fituara gjatë gjithë procesit mësimor në këtë lëndë në katër vitet e shkollës së mesme, si në aspektin tematik ashtu edhe në aspektin gjuhësor funksional.

Për hartimin e këtij programi orientues u bazua plotësisht tek kurrikulat e gjuhëve të huaja, standartet e gjuhës së huaj në arsimin parauniversitar dhe programet e katër viteve të shkollës së mesme.

SYNIMET E PROGRAMIT

Me anë të këtij programi orientues synohet:

- të ndihmohet maturanti në përgatitjen e provimit të gjuhës gjermane
- të ndihmohet mësuesi . për të dhënë orientimete duhura për punën përgatitore me nxënësit
- vlerësimi i njëkohëshëm të dy aftësive bazë, të cilat përbëjnë dy konceptet bazë të aftësisë së komunikimit që janë: të kuptuarit dhe të shprehurit me shkrim.
- Të japë orientime për hartuesit e testeve të provimit të maturës shtetërore për gjuhën gjermane.

Vlerësimi i aftësisë gjuhësore e komunikative nënkupton:

- vlerësimin e të kuptuarit dhe të shprehurit me anë të strukturave gjuhësore baze, në aspektin e tyre fonetikor, morfologjik, sintaksor, leksikor, funksional
- aftësinë për të përdorur kodin gjuhësor në mënyrë të pavarur dhe të përshtatshme me situatat e komunikimit.

UDHËZIME PRAKTIKE PËR PËRDORIMIN E PROGRAMIT

- Specifika e gjuhës së huaj duhet të kihet parasysh nga mësuesit gjatë përdorimit të këtij programi .Nxënësi në provim do të përballet me situata të reja ose me pjesë të reja leximi por tematika, gramatika dhe funksionet gjuhësore do të jenë po ato.
- Pjesë e testimit do të jetë gramatika, këtu mësuesi duhet të përgatisë nxënësit që të jenë në gjendje të zgjidhin ushtrime mbi një problem të caktuar gramatikor

(Präpositionen, Passiv, Perfekt, Präteritum, Modalverben, Konjunktiv II, u.s.w.), duke dalë nga tipi i ushtrimeve tradicionale që jepen nëpër tekste dhe duke praktikuar formate të reja ushtrimesh ku të përfshihen këto aspekte gramatikote, duke e parapërgatitur nxënësin për ato çka do trajtohen në provimin me zgjedhje të Maturës Shtetërore. Mësuesi duhet të fokusohet në anën praktike të zgjidhjes së ushtrimeve.

- Funkcionet gjuhësore duhet të trajtohen në mënyrë sa më të larmishme duke përdorur situata nga të gjitha fushat e jetës, por duke ruajtur formatet dhe shprehjet që jepen në tekstet mësimore. Në to duhet të ndihet rëndësia dhe ndikimi i madh që ka të mësuarit dhe të folurit e gjuhës gjermane
- Në pjesën e të shkruarit mësuesi duhet ushtrorë nxënësit e tij që të dinë të organizojnë fjalët në fjali, fjalitë në paragrafë dhe paragrafët në një ese. Gjithashtu mësuesi duhet të përgatisë nxënësit që të dinë të përmbledhin me shkrim një përvojë personale duke përshkruar ndjenjat dhe reagimet e tij në një tekst koherent.

KONCEPTET BAZË, NJOHURITË DHE SHPREHITË

Në provimin e maturës shtetërore, nxënësit do të vlerësohen për:
dy aftësitë gjuhësore

a) Të kuptuarit me shkrim –Leseverstehen

Boshti i kësaj pjese do të jetë një tekst i panjohur mbi të cilën do të ndërtohen ushtrime kuptimore.

Këtu është shumë e domosdoshme, që nxënësi të jetë në gjendje të lexojë dhe të kuptojë në mënyrë globale tekste për të gjetur informacionin e kërkuar; për të mbledhur informacionet që i kërkohen nga pjesë të ndryshme të një teksti, apo tekste të ndryshme për të përmbushur një detyrë të caktuar.

Në një pjesë leximi nxënësi duhet të dallojë faktin nga opinioni, duke përdorur informacion të saktë, argumenta dhe pikëpamje që të jenë koherente.

Dallimi i informacionit thelbësor nga ai i parëndësishëm, duke vendosur kritere për gjykim, analizë dhe nxjerrje konkluzionesh rreth një çështje të caktuar, janë çështje për të cilat nxënësi duhet të jetë i parapërgatitur

Aftësia e të kuptuarit me shkrim përfshin:

- kuptimin global të tekstit,
- kuptimin selektiv: gjetjen e informacioneve specifike,
- përgjigjen e pyetjeve rreth përmbajtjes së tekstit,
- kuptimi i thelluar: gjetja e të pashprehurës ose të nënkuptuares, qëndrimin e autorit, etj.,
- plotësimi i ushtrimeve leksikore rreth tekstit,

- kryerja e ushtrimeve gramatikore rreth tekstit.
- gjetjen e fjalëve referuese (kujt i referohet ky përemër ne fjali)
- formimin e një kuptimi të përgjithshëm.
- marrja dhe përzgjedhja e informacionit të duhur brenda një teksti të caktuar.
- reflektimi mbi përmbajtjen e një teksti dhe vlerësimi se sa me vend janë disa elemente të informacionit.
- zhvillimi i aftësisë interpretuese duke bërë një përfundim logjik.
- gjetja e një informacioni sinonim.
- zhvillimi i aftësisë interpretuese duke bërë identifikimin dhe paraqitjen e elementëve provues.
- reflektimi mbi përmbajtjen e një teksti duke u bazuar mbi disa vlera dhe bindje për të dhënë një gjykim në lidhje me moralin e një historise.

b) Të shprehurit me shkrim

Këtu nxënësi duhet të paraqesë një produkt të shkruar prej 100-150 fjalësh, në të cilin të zhvillojë një temë mbi një çështje me interes të përgjithshëm duke marrë shkas nga pjesa e panjohur ose jashtë saj.

Në aftësinë e të shprehurit me shkrim duhet të përfshijë:

- nje gamë të gjerë temash të njohura e komplekse për të cilat është folur gjatë mësimëve.
- paraqet nje produkt të shkruar saktë nga ana gramatikore dhe te strukturuar mirë (letër formale ose joformale, paragraf përshkrues)
- lidh në mënyrë koherente informacione nga burime të ndryshme
- shpreh pikëpamjet e tij në formë të argumentuar.
- përdor një fjalor të gjërë
- bën komente me shkrim për probleme të ndryshme që i kërkohen.

Gjatë te shprehurit me shkrim kërkohet që nxënësi:

- Të dijë të organizojë mirë përmbajtjen e punës me shkrim duke qenë gjithnjë në koherencë me temën e dhënë.
- Të vendosë dhe të ruajë një këndvështrim të vetin dhe origjinal për temën mbi të cilën do shkruajë.
- Të dijë të shkruajë pragrafë të plotë në të cilët të ketë detaje dhe informacione specifike për temën e dhënë.
- Të dijë të ruajë rendin e mendimeve në gjithë pjesën e shkruar.
- Të përdorë tipe dhe gjatësi të ndryshme fjalish.

2 . NJOHURITË

Gjatë katër viteve të shkollës së mesme nxënësit kanë trajtuar tema të ndryshme, të cilat në këtë program jepen përmes fushave tematike të mëposhtme, të cilat janë ndarë në fusha dhe nënfusha sipas tematikës së zhvilluar në shkollën e mesme dhe elementeve

gramatikore, të cilat zhvillohen gjatë katër viteve të shkollës së mesme të detajuar në program.

3. SHPREHITË

Një element i rëndësishëm i gjuhës janë shprehitë kryesore, që nxënësi ka fituar gjatë katër viteve të shkollës së mesme, të cilat jepen përmes akteve dhe funksioneve komunikative. Nëpërmjet shembujve ata tregojnë cilat janë shprehitë kryesore që një nxënës ka fituar përmes realizimit të programit të shkollës së mesme dhe aftësinë e tij për ti përdorur në situata të ndryshme.

Ndarja e peshës sipas fushave:

FUSHAT	Përqindja
1. Të kuptuarit me shkrim (Leseverstehen)	30%
2. Leksiku dhe gramatika (Wortschatz und Grammatik)	50%
3. Të shprehurit me shkrim (schriftlicher Ausdruck)	20%

Tipet e ushtrimeve për cdo fushë

Fushat

1. Te kuptuarit me shkrim (Leseverstehen)
- pyetje mbi përmbajtjen e tekstit
- ushtrime me vende bosh
- ushtrime me përgjigje po/jo
- ushtrime të tipit e vërtetë e rreme
- ushtrime me disa alternativa
- renditja e paragrafeve të ngaterruar sipas logjikës dhe koherencës
- gjetja e nje informacioni në një tekst
- gjetja e një informacioni nga tekste të ndryshme
2. Leksiku dhe gramatika (Wortschatz und Grammatik)
- ushtrime me zëvendësim

- ushtrime transformimi
- ushtrime me shumë zgjedhje
- ushtrime me plotësime vëndesh bosh
- ushtrime ndërtim fjalish
- ushtrime bashkim fjalësh me kuptimin, gjetje gabimesh
- bashkim funksioni me strukturën pyërkatëse
- gjetja e sinonimeve antonimeve
- shprehja e të njëjtit kuptim me fjalë të tjera
3. Te shkruarit (Schriftlicher Ausdruck)
- të shprehurit në formë dialogu
- formulim pyetje/ pergjigje
- plotësim frazash
- letër, mesazh
- rradhitje paragrafesh sipas koherencës
- hartim me pika referimi
- përmbledhje, koment
- ese e shkurtër

PERMBAJTJA E PROGRAMIT

Fushat tematike dhe leksiku

Përmbajtja tematike është mbështetur në programin e zhvilluar gjatë katër viteve të shkollës së mesme si edhe në tekstet shkollore për gjuhën gjermane. Tematika e

mëposhtme, e parashikuar për provimin e maturës, do të përfshijë temat bazë(sipas kurrikulës) dhe nëntema të marra nga kurrikula dhe tekstet.

Temat janë formuluar në mënyrë përgjithsuese e jo sipas titujve të teksteve dhe përfshijnë ato njohuri të cilat janë zhvilluar përmes mësimëve.

Erlebnisbereich ‘Ich als Person‘

-persönliche daten

Aussehen, gesundheit, Krankheit

Kleidung

Tagesablauf

Erlebnisbereich ‘Unmittelbare Umgebung‘

Familie, Freunde und Bekannte, Nachbarn

“Familie” definieren/ Familienaufgaben

Eine kleine oder eine grosse Familie haben?- Rollenverteilung

Familienfeste

Jugend und ihre Probleme /Jugend “ definieren

Die Liebe hat keine Grenze- Liebeskummer

Probleme von der heutigen Jugend /**Träume** und Wünsche definieren

Wohnung

Auf dem Land /in der Stadt

Erlebnisbereich ‘Weitere Umgebung‘

Fremd(e)

Integration

Gastarbeiter

Reise – Impressionen / Reisebilder;

Reisegefühle

Heimat:

Was ist Heimat? Einen Begriff umschreiben

Wenn ich keine Heimat hätte?--

Schule und Ausbildung:

Schulerfahrungen / Ausbildung

Berufschancen einschätzen

Arbeitswelt

Vermittelte Erlebnisbereich

Massenmedien:

Medien und Informationen:

Medien und Werbung – Mit Medien durch den Tag

Sprachunterricht mit/ohne Medien

Landeskunde und interkulturelles Lernen:

Das eigene Land

Deutschsprachige Länder

FUNKSIONET KOMUNIKATIVE

- Eigene Meinungen äussern: meiner Meinung nach...; Ich bin mir sicher dass...; Ich würde sagen ...; usw.
- Vermutungen, Behauptungen formulieren: Ich behaupte...; Ich vermute...; Ich glaube...; Kann sein dass...; Wahrscheinlich...; usw.
- Sich pro und kontra äussern: Ich stimme zu; Ich bin dafür; Ich bin völlig dagegen. usw.
- Über eigene Erfahrungen berichten.
- Etwas Irreales ausdrücken.
Ratschläge geben.
- Gefallen, Missfallen ausdrücken
- Informieren und nachfragen.
- Etwas begründen, etwas beurteilen.

Elementet dhe strukturat gramatikore

Për një komunikim të saktë nga ana gramatikore sugjerohen strukturat dhe çështjet gramatikore të mëposhtme:

1. Verb: Präsens
2. Perfekt, Präteritum
3. Futur I, Plusquamperfekt
4. Passiv
5. Konjunktiv II
6. Regelmässige, Unregelmässige Verben
7. Trennbare Verben
8. Modalverben

9. Partizip I und II
10. Unbestimmter , bestimmter Artikel
11. Substantiv: Singular, Plural
12. Deklination des Substantivs
13. Adjektiv :Adjektivideklination und Graduierung
14. Prädikativ , Attributives Adjektiv
15. Verb und Ergänzungen : Stellung im Satz
16. Präpositionen mit Akkusativ, Dativ, Genitiv, Wechselpräpositionen
17. Verben mit Reflexivpronomen
18. Possessivartikel
19. Demonstrativartikel: dieser, dieses, diese
20. Nebensätze:/ Kausalsätze
21. Temporale Nebensätze
22. Konsekutivsätze/ Finalsätze/ Konzessivsätze
23. Relativsatz/ Relativpronomen
24. Konditionalsatz
25. Temporal-Kausal-Modal-Lokalangaben
26. Verben mit Präpositional-Ergänzungen
27. Funktionsverb-Gefüge
28. Wortbildung: Substantive aus Verben
29. Imperativ